Tim Boyd Teosofisen Seuran tehtävä

Teosofisen Seuran (TS) toimintaajatus viimeisteltiin edellisessä Pääneuvoston kokouksessa. Vaikka TS:n tehtävää ja tarkoitusta on käsitelty paljon sen 143vuotisen historian aikana, ei virallista toiminnan tähdennystä ole koskaan ennen tehty.

Eräässä Teosofian Avaimen lyhyessä luvussa “Abstraktinen ja konkreettinen” HPB ottaa puheeksi teosofian ja Teosofisen Seuran välisen suhteen. “Teosofia on jumalaista luontoa, näkyvää ja näkymätöntä, ja Seura on sen inhimillinen puoli, joka koettaa nousta jumalaisen synnyttäjänsä luokse”, hän selittää. Samassa luvussa hän sanoo myös, että “teosofia on kaiken käsittävän totuuden, rakkauden ja viisauden ääretön valtameri, jonka loiste kuvastuu maahan, mutta Teosofinen Seura on ainoastaan tässä loisteessa näkyvä kupla.” Hän auttaa meitä ymmärtämään, millainen suhde jumalaisen teosofian ja organisaatiomme maallisen työn välillä on. Hän lopettaa kertomalla, että TS “perustettiin näyttämään ihmisille, että on olemassa jokin sellainen kuin teosofia ja auttamaan heitä nousemaan sitä kohti tutkimalla ja omaksumalla sen ikuisia totuuksia.”

Idea Seurasta, jonka tarkoituksena on osoittaa ikuisesti määrittelemättömän teosofian olemassaolo, on toimintaajatus jo itsessään. Teosofian oppeihin perehtymättömälle tämä ei kuitenkaan olisi tyydyttävä vastaus. Pääneuvosto on jo reilun vuoden ajan pyrkinyt muiden jäsenien avustuksella hiomaan ytimekästä ja ymmärrettävää toiminta-ajatusta TS:lle. Sutrien tapaan lausunnosta on pyritty saamaan niin lyhyt, ytimekäs ja helppo muistaa, että se voidaan nopeasti ilmaista, mutta samalla niin idearikas, että sen mietiskely voi paljastaa aina vain syvempiä tasoja.

Teosofisen Seuran käyttöön otettu toiminta-ajatus sisältää yhteensä 17 sanaa: “Palvella ihmiskuntaa edistämällä ajattoman viisauden, itsen henkisen muuntumisen ja kaiken elämän ykseyden yhä syvenevää ymmärtämistä ja toteutumista.” Loput tästä artikkelista on omistettu tämän yhden virkkeen käsittelyä varten. Sutran tavoin, jokainen noista 17 sanasta – jälkimmäinen lisää jotain merkityksellistä edelliseen sanaan.

Palvelu

TS:n ensisijainen tehtävä on palvella. Palvelun merkitystä tulkitaan usein monin eri tavoin, mutta tässä tapauksessa se tarkoittaa tietoista osallistumista ja myötätuntoista toimintaa, joka tuo meidät toisia lähemmäksi, kärsimystä vähentäen.

Palvelumme on toki usein alitajuista. Esimerkiksi jo pelkkä hengittäminen antaa kasveille hiilidioksidia, jota ne tarvitsevat elääkseen. Kasvit hengittävät ulos happea, jota taas ihmiset ja muut elämänmuodot tarvitsevat. Voidaan siis sanoa, että hengittäminenkin on palvelusta. Teosofiseen työhön kuuluu kuitenkin kokonaan tietoiseksi tuleminen, jotta palvelus ei olisi pelkkää satunnaista toimintaa, vaan tietoisuuden ja myötätunnon tulosta.

Ihmiskunta

Mihin suuntaan palvelumme siis kohdistuu? Tehtävänä on “palvella ihmiskuntaa”. Tavallisesti ihmiskunta ymmärretään niinä seitsemänä miljardina ihmisenä, jotka asuttavat Maata. Näiden ihmisten kokonaisuutta on tapana kutsua “ihmiskunnaksi”. Ajattoman viisauden

näkökulma sisältää idean jumalaisesta ihmisestä. Mitä pidämme ihmiskuntana ei ole pelkästään seitsemän miljardin ihmisen massa; on se yksi entiteetti, joka koostuu monista elämistä, samalla tavoin kuin jokaisella meistä on monta elämää, vaikka ajattelemme itseämme yksikkönä.

Kun ajattelemme kehoamme tai “minää” hieman tarkemmin, se mitä kutsumme “minäksi” on triljoonien ihmissolujen toiminnan sekä monien triljoonien bakteerien elämän yhdistelmä sekä kaikkien tietoisuuden tasojen näkymättömän osallistumisen tulos, alhaisimmista mineraaleista korkeimpiin henkisiin olentoihin. Näiden kaikkien yksiköiden ja virtausten yhteistoiminta johtaa siihen, mitä kutsumme “minäksi”.

On siis olemassa ihmiskunta, jota palvelemme rajallisilla kyvyillämme. Tietoinen palvelu alkaa siitä, että näemme yhteytemme tämän suuremman kokonaisuuden kanssa ja ymmärrämme osallisuutemme siihen. Toisesta näkökulmasta ihmiskunta on vielä todellistumaton ideaali. Nykyisen tason käyttäytymisemme ja kehityksemme ei vielä täysin vastaa ihmisen ideaalia. Monissa tapauksissa HPB vertasi niin sanottua “inhimillistä” käyttäytymistä eläinten käyttäytymiseen. Siinä suhteessa, missä tietoisuutemme on halun, itsekkyyden ja erillisyyden maailmassa, ihmiset ovat “kaikista eläimistä tietoisimmin ja älykkäimmin eläimellisiä.” (HPB).

Aito ja toteutunut ihmisyys on päämäärämme. Toteutunut ihminen – sanotaan Dzyanin runoissa, omistaa “maailmankaikkeutta syleilevän mielen”, kokonaisvaltaisen, kaiken sisällyttävän mielen. Tämä on kuitenkin vielä kaukainen tavoite. Kun puhumme ihmiskunnan palvelemisesta, se sisältää kaksi osaa. Palvelemme kokonaisuutta auttamalla sen yksilöitä ja ryhmiä, joista sen ruumis koostuu; ja olemme sen jumalaisen ideaalin palveluksessa, joka on istutettuna meihin, kun pyrimme juurruttamaan itsemme sen kaikkialliseen tietoisuuteen.

Edistys

Kuinka sitten palvelemme ihmiskuntaa? Maailmassa on monia organisaatioita, jotka keskittyvät ihmiskunnan palvelemiseen: Punainen Risti, Lääkärit Ilman Rajoja, kodittomien yömajat, soppajonot, jne. Mikä olisi erityistä TS:n visioimalle palvelulle? Toiminta-ajatuksessa sanotaan: “palvella ihmiskuntaa edistämällä [...] yhä syvenevää ymmärtämistä ja toteutumista.” Seuraavaksi tarkastelemme, mitä “huolehtimisella” (eng. “cultivating”) saatetaan tarkoittaa. Kasvattaminen on hyvin spesifi termi, joka tavallisesti liitetään puutarhureihin tai muihin kasvien hoitajiin ja kasvattajiin. Se sisältää suoran yhteyden luonnon maailmaan, yhtä hyvin elämän ja tietoisuuden prosesseihin.

Pelkästään siemenen maahan istuttaminen ei tee kenestäkään vielä puutarhuria. Henkilön, joka ryhtyy pitämään kasveista huolta, täytyy omaksua luonnon kiertokulun säännöt sekä siemenissä piilevä potentiaali. Heidän täytyy olla tietoisia näiden elollisten kasvuolosuhteista sekä olla valmiina huolehtimaan niiden tarpeista oikealla hetkellä. Tämä kaikki on osa kasvattamisen prosessia.

TS:n olemassaolon tarkoitus on saada piilevä ihmispotentiaali eli jumalainen siemen – kukoistamaan. Mutta mikä on tuo ihmiskuntaan istutettu siemen, jota TS:n tulee hoitaa? Seuraava toiminta-ajatus antaa suuntaa.

Yhä syvenevä

Tehtävämme on “palvella ihmiskuntaa edistämällä [...] yhä syvenevää ymmärtämistä ja toteutumista”. “Yhä syvenevä” ei puhu pelkästään prosessin suunnasta, vaan myös sen olemuksesta.

Että edistyksemme potentiaali on rajatonta, tarkoittaa, että se syvenee jatkuvasti. Usein henkisissä keskusteluissa puhumme “syvyyksistä” tai “korkeuksista”. Syvyys ja korkeus ovat siten synonyymejä tietoisuuden laajenemisen kannalta. Fraasi “yhä syvenevä” on tässä ehkä paras, sillä idea syvyydestä kääntää huomiomme sisäänpäin, kun taas korkeudet vaikuttaisivat siirtävän huomion ulospäin. Kielellisen ilmauksen tarkoituksena on siis kääntää katseemme sisäänpäin.

Ymmärrys

Käsityksemme “ymmärryksestä” on virheellinen, jos sekoitamme sen “tietoon”. Nämä kaksi asiaa eroavat sekä olemukseltaan että laadultaan. Tietoa voi olla olemassa silloinkin kun ymmärrys puuttuu. On hyvin yleistä, että oppineilta ihimisiltä puuttuu taju tiedon suhteesta maailmaan, joka on ymmärryksen perusta. Tämä on niin ilmeistä, ettei todisteita tarvinne etsiä arkielämää kauempaa.

Meidän ei tarvitse kuin katsoa lähihistorian mitä tahansa tieteellistä löydöstä tai keksintöä – oli se sitten sähkö, atomivoima tai biologiset aineet. Ymmärryksen omaavalle mielelle jokainen uusi löydetty luonnonvoima antaa yhä syvemmän näkemyksen suhteestamme meitä ympäröivään maailmaan sekä muihin, näkymättömiin maailmoihin.

Kyky hahmottaa asioiden riippuvuussuhteita on välttämätön osa ymmärtävää mieltä. Mutta kun otetaan esimerkkinä sähkö, sellaisen mielen ohjastamana, joka keskittyy vain tietoon, sen yksi varhaisista sovelluksista oli kuolemantuomio – sähkötuoliteloitus vangeille. Mestaamisen, hirttämisen tai ampumisen sijaan tietoon takertunut ihmisäly valjasti sähkön tappamiseen.

Atomivoiman keksimisellä oli samanlainen vaikutus, mutta vain pahempi. Muutamien ihmisten tappamisen sijaan sen ensimmäinen käyttö oli sodissa, valtavassa ihmiselämien tuhossa. Tietoa voidaan käyttää tavoilla, jotka kieltävät yhteyden ja suhteen kaikkeen elämään. Ymmärrys sen sijaan näkee riippuvuussuhteet; se ilmentää intuitiota eli buddhia. Se tunnistaa ykseyden.

Toteutuminen

Tehtävämme on “palvella ihmiskuntaa edistämällä [...] yhä syvenevää ymmärtämistä ja toteutumista”. Toteutuminen tarkoittaa joko täyttä tietoisuutta jostain jumalaisen viisauden näkökulmasta katsoen, tai toteutuneen henkilön tapauksessa täyttä ymmärrystä olemisen ykseydestä. Tietyssä mielessä toteutuminen on välttämätön syvenevän ymmärryksen seuraus.

Ajaton viisaus

Toiminta-ajatus erittelee kolmen osaalueen ymmärtämisen ja toteutumisen. Ensin ajaton viisaus, josta joskus puhutaan nimellä Sanatana Dharma eli ikuinen viisaus. Teosofisissa piireissä käytämme joskus “ajatonta viisautta” ja “muinaista viisautta” samoina käsitteinä. Vaikka nämä kaksi termiä ovat hyvin läheisiä, ne tarkoittavat eri asioita.

Muinainen viisaus viittaa tiettyyn ajattoman viisauden tradition ilmaukseen, johonkin, mikä on historiallisesti tapahtunut. Kreikkalaiset ja egyptiläiset mysteerikoulut, joilla on omat jumaluutensa ja rituaalinsa, sekä vedantalaiset opit Intiassa ovat esimerkkejä muinaisesta viisaudesta – tietystä ajattoman viisauden ilmauksesta, joka on tarkoitettu tietylle aikakaudelle, paikalle ja sen ihmisille. Ajaton, nimensä mukaan, viittaa menneisiin, nykyisiin ja tuleviin traditioihin. Se on juureton juuri, josta kaikki muu versoaa.

Tämän kasvavan globaaliuden syklimme alussa viimeisin ajattoman viisauden ilmaus oli TS:n perustaminen vuonna 1875. Joskus tulevaisuudessa teosofia, sellaisena kuin sen tunnemme, tulee myös osaksi muinaista viisautta täysin todeksi, ikuiseksi olemukseltaan, mutta aikaansa sidottuna. Tämä on teosofian ainaisesti uusiutuva olemus ajaton viisaus.

Itsen henkinen muuntaminen

Kutsumme henkilökohtaista teosofista työtä “itsen henkiseksi muuntumiseksi”. Tämä juontaa juurensa siitä ideasta, että erillistävän, persoonaan pohjautuvan elämisen normi voidaan muuntaa saamalla sen yhteyteen, jota Annie Besant kutsui “Valoksi, joka hohtaa salaa jokaisessa olennossa”.

Mitä muuntuminen sitten vaatii? Todennäköisesti prosessi on yksinkertaisempi, kuin mitä tavallisesti oletamme. Siinä ei ole kyse ideoiden tai tiedon kerryttämisestä. Keräämämme tiedon tarkoituksena on auttaa meitä riisumaan ne esteet, jotka olemme luoneet henkemme luonnollisen ja jatkuvan virtauksen tielle.

Kaiken elämän ykseys

TS:n toiminta-ajatuksessa puhutaan “kaiken elämän ykseydestä”. Tehtävämme on edistää “ajattoman viisauden, itsen henkisen muuntumisen ja kaiken elämän ykseyden yhä syvenevää ymmärtämistä ja toteutumista.” TS:n ensimmäinen ohjelmakohta on veljeys, joka voidaan myös ilmaista ykseytenä. Ilman ykseyden ymmärrystä ei ole myöskään henkisyyttä. Ykseys on kaiken ymmärryksen, henkisyyden ja jopa fyysisen hyvinvoinnin perusta. Jopa persoonallisuutemme tasolla ei ole voimaa ilman ykseyttä. Jos katsomme pientä lasta, sen ensimmäiset kävely-yritykset epäonnistuvat aina. Tämä johtuu siitä, ettei sen keho ole vielä tullut yhteyteen kaikkien osiensa kanssa. Käsien ja jalkojen lihakset eivät ole vielä henkilön täydessä hallinnassa. Ihmissuhteissa ykseyden puute johtaa hajaannukseen, heikkouteen ja sairauteen.

Kaikki teosofinen palautuu elämän ykseyteen. Elämä on kaikkialla läsnäolevaa ja välttämättä älyllistä, älyä ilmenneenä liikkeeksi. Kaikki on liikkeessä– muttei satunnaisesti, vaan tiettyjä kaavoja seuraten. Elämän perustana oleva äly ilmenee materiassa. Olkoon kyseessä painovoima, elektromagnetismi tai sitten karma tai jälleensyntymä, voimme puhua luonnon

laeista tai universaaleista laeista, sillä niiden takaa löytyy elämän älyllinen kaava, jota voimme seurata.

Tämä lyhyt artikkeli on pyrkinyt tuomaan esille muutamia niistä ajatuksista ja ideoista, jotka tulevat esiin toiminta-ajatuksen yhteydessä. Jotta ne heräisivät meissä eloon, jokaisen meistä täytyy tehdä omat tutkimuksensa, hiljaa ajatuksissaan, antaen niiden syvyyksien avautua edessään. Kuten kaikessa teosofisessa, ne syvyydet, jotka voimme saavuttaa, ovat rajattomat.

Joten vielä kerran – Teosofisen Seuran tehtävä on: Palvella ihmiskuntaa edistämällä ajattoman viisauden, itsen henkisen muuntumisen ja kaiken elämän ykseyden yhä syvenevää ymmärtämistä ja toteutumista.

Tim Boyd The Theosophist, October 2018 The Mission of the Theosophical Society
Suomennos Hannutapio Härkönen